

Latvijas Kareivis: *Ceturtdiena, 21. maijs, 1925*

q * , Krustšķepi.

. . . Saltā stinguntā klusē Mežciema skanīgos Rojas krastos. Pamirušas stāv ēkas: melnos logu stiklos brīžiem atmirdz sarkanā liesma. . . Jau veselu ziemas gā-jumu sprakš lodes pār kādreiz ikdienas gaitā trokšņaino ciematu... Ziemeļlatvijas nomalē ,kur miklais Saklaura purvs gremdē katru pārgājēju, kopā trauc bāleļi...

. . . Neganti Lauskis klabināja savu cirvi — aukstā sarmā lēni šalca egļu biezoknis. Nakts par nakti bažīgākā, saltums pieņēms: pārsalušos ezeros sprāga melnas, līkumotas līnijas. . .

. . . Jau divas nedēļas Jēkabs Purvzāle bij mocījies bēgļu gaitās, salā nīkdams, Velti patvērumu un drošību meklēdams. Tas bija auksts vakars ziemas vidū. Kraulu pagastnamā Uz apspriedi par „naktsdarbību” bij sabraukuši labākie „mednieki,” drošsirdīgākie „revidenti” no vietējām „neaprobežotas varas” iestādēm. Lēmums — aplenkt Ziemājciemātu, savaņgot Jēkabu par atteikšanos šķūtēm Ozolmuižas naudas skapja pārvešanai uz pagastnamu. Vairāku šāvieni pavadītam tam izdevās paslēpties meža cekulā pļavas malā. Sāpju, izmisuma kliegzieni vairākkārt atbalsojās mežā. Caur atvērto logu tik sniegā rēgojas dziļas pēdas, lieli gari soļi. Aiz sevis tas jūta, it kā Viņu ķertu, nemītīgi dzītos pakaļ. Bez apstājas skriedams aizvien dzi-lāki mežā nezināmā apvidū, kā pārkarsēts dzelzsrūmāks pusdienas saulē, bez spēka tas pakrita aukstā sniegā. . . Naktis kļuva aizvien aukstākas. Svešie meži un klajumi likās nāvējošā noslēpuma pilni. Izsalcis līdz nespēkam Jēkabs bij nokļuvis cauri sarkano fronteī, neitrālai joslai un slepeni līdzams uzdūries uz igau-ņu sargposteņa. Pēc neilgas aptaujas Jē-kaba liktenis noskaidrojās. Drūzmainā šalkā dunēja Mētraīne. No malu malām kopā plūda igauņu bāleļi. Sarkanās blāzmojās rītos debesis, dzintarjūfas piekrastē smagi klauzē-ja tērauda pakavi. . . Nāvējošā troksni rī-bēja visa zeme, smagās elsās smaka ra-žīgā darbā piepūlētā krūts. . .

Tautas stīprums auga: — sargu rindās ar lepnumu, pārliecību uzvarēt svešinieku stājās nedienās svaidītais Jēkabs Purvzāle.

Un ātri. jau pār Saklaura purva aizsalušo muklāju klīda pirmās cīnītāju rindas, kas soH pa solim atbrīvoja plašās āres no biedēkļiem. Biezākos purvos un citos dabiskos šķēršļos reizēm nikni iekviecās ložmetēji. Ari tie atradās stiprā morāliskā! satricinājumā. . . itkā atjēdzās,i pret kuru vērsta ložu krusa. Jēkabs Purv-< zāle it visur rādīja drošsirdības priekšzīmi. Un samērā ātri izgaisa sarkanā liesma.../

Bet jūrmalā, Kurzemes klajumos savilkās meini, jau gadu simteņiem briesto-ši mākoņi, ceļas virs zilganā apvārķšņa lēni veldamies sauli aizklādami. . . Ik brī« di tuvāki tie klīda, klusās sētās sāka skanēt senie šķēpi, spožā zaigojumā iznirst miglām tītais Zilais kalns: senais dziesmu gars ieviļņoja tautas dvēseli! Liktenīgas kļuva stundas dzintarjūras piekrastē šūpotiem ozoliem. Virs smilškalnainās māmuļas jaucās smacīgo dūmu padebeši. . . Roku ro-i kā par sencerēto saules gaismu devās divas tautas. Lūza stāvi, ļima zaļokšņi. Vienās ugunīs blāzmo debesis. Aizvien zemāki peki smagie mākoņi, rinda pēc rindas stā-jās sargvietās. Nav viņām skanošā metāla pārplīnība, viņu sirdis mirdz baltā mā-muļa: ilgas — redzēt pašu sauli, pīšļos triekt gaismas aizkarus!

. . . Ziemājeimatā nemierīgas šalkas. Vecam Purvzālem galva kļuvusi daudz, daudz sirmāka, acis dziļi iekritušas, rokas trīc. Zeme prasa arājiņu, Ildumiņa Ildējiņ'. . . Kur gan Jēkabs: vai ceļā sa-ļimis jeb lodes ķerts? . .

. . . Vēsmas aijās elso sazāļojušie lauki. Nav čaklu ? >ku, kas sviedros zelta kviešus sēj.

. . . Bet — kautkur tāļu šalc vēji pāri zaļganiem ūdeņiem, kas svešām zemēm vē-sta par cieto klinti dzintarjūfas krastā, vientuļu — bet varonīgu!

Un caur dārza vārtiem, kur sētmalē ābeļziedu kupenas smaržo. . . nobrūnējis kāpj kāds stāvs. Spēcīga roka glāsta sudrastos tēva matus, lūpas skar krun--1BZ S3JUBS S5J13AS" — "3pd 0105J

ģā!" . ' , ' . j i - ./ Aleksis.